

Suviseurat Porissa vuonna 2017.

USKONNOLLINEN SUURJUHLA EI OLE VIATONTA HUVITTELUA

KIRSI VIRTANEN

Suomalainen media kykenee suhtautumaan kriittisesti suuryritysten vallankäyttöön ja poliittiseen ääriajatteluun. Mutta kun kymmenet tuhannet ihmiset kokoontuvat uskonnollisen liikkeen symbolin alle, median kriittinen katse sumenee.

Uskonnollisista suurtapahtumista kertovissa artikkeleissa tapahtumat esitellään kuin ne olisivat uskonnollishengellisiä pehmoversioita Ruisrockista tai Tuska-festivaalista. Teksteissä kerrotaan teltoista, hernekeitosta, liikennejärjestelyistä ja kuvissa vaeltavat hymyilevät ihmisjoukot. Uskonnollinen suurjuhla ei kuitenkaan ole neutraali kansantapahtuma.

Se on voimannäyttö. Uskonnollinen suurtapahtuma osoittaa, miten uskonnolliset liikkeet pyrkivät vahvistamaan oppejaan ja maailmankuvaansa kokoamalla ihmisiä päältäpäin leppoisilta vaikuttaviin spektaakkeleihin.

Musiikkifestarityyliin kirjoitettu feature jättää poikkeuksetta kertomatta uskontojen pimeästä puolesta; niiden armottomista oppijärjestelmistä, jotka ulottavat valtansa ihmisten seksuaalisuuteen, perhesuhteisiin, lisääntymiseen, sukupuolirooleihin ja käsitykseen omasta kelvollisuudesta.

Uskonnollisten yhteisöjen järjestämissä suur-

tapahtumissa vallanhalu ja alistaminen eivät ole vain laimeita pohjavireitä. Ne ovat pääasioita, dogmia, joita saarnataan paatokselliseen näytöstyyliin. Tätä ei mediassa pitäisi normalisoida harmittomaksi kansanhuviksi.

Kyse on vallasta

Kun uskonnolliseen suurtapahtumaan osallistuu 80 000 ihmistä, tuon luvun äärellä ei pitäisi vain taivastella tapahtuman mittakaavaa. Pitäisi myös kysyä, millaisiin normeihin osallistujat kasvavat, millä tavoin yhteisö suhtautuu eri mieltä olemiseen sekä mitä tapahtuu niille, jotka eivät tahdo elää yhteisön odotusten mukaisesti.

Kun kymmenet tuhannet ihmiset kokoontuvat julistamaan yhteistä jumaloppiaan, tuota tapahtumaa ei pitäisi romantisoida viattomaksi ylistysyhteisöllisyydeksi. Monen – lähes jokaisen – uskonnollisen yhteisön opetuksista löytyy käsityksiä, jotka sumeilematta polkevat ihmisoikeuksia, joskus yksiselitteisen räikeästi.

Uskonnollisen suurjuhlan osallistujamäärä ei voi, eikä saa olla menestysuutinen, vaan sen on oltavat osoitus siitä, kuinka laajalle ja kuinka moneen ihmiseen uskontojen vinoutunut arvomaailma yhä ulottuu ja vaikuttaa.

Kritiikkiä tarvitaan

On ensisijaisen tärkeää, että media seuraa vaikutusvaltaisia uskonnollisia liikkeitä.

Yhteisöllä, joka kokoaa tapahtumiinsa kymmeniätuhansia ihmisiä, on pakostakin myös yhteiskunnallista valtaa. Siksi vapaan ja riippumattoman median pitäisi luopua hyväntahtoisesta festivaalikirjoitustyylistään ja siirtyä käsittelemään uskonnollisia suurtapahtumia vallankäytön ja alistamisen näkökulmasta.

Media ei saisi erehtyä esittelemään valtaa ja vallankäyttöä värikkäinä pirskeinä, joissa kymmenet tuhannet ihmiset iloisina ryystävät pillimehujaan. Kävijämäärän ja juotujen kahvilitrojen lisäksi pitäisi kertoa, mitä järjestävä yhteisö opettaa naisen asemasta, ehkäisystä, homoseksuaalisuudesta, avioliitosta, kasvatuksesta ja yhteisöstä eroamisesta. Edellä mainitut seikat pitäisi aina mainita, kun media raportoi mistä tahansa uskonnollisesta suurhäppeningistä.

Ihmisoikeuksien rikkominen kuuluu median luupin alle

Uskonnollisten suurjuhlien kriittinen käsittely ei tarkoita osallistujien halveksimista. Päinvastoin: juuri osallistujien ihmisarvon vuoksi, ulkopuolisten, ja erityisesti median, on tutkittava, miten kussakin uskonnollisessa liikkeessä kunnioitetaan perustavaa laatua olevia ihmisoikeuksia. Tämä juuri on median ydintehtävä: antaa ääni heille, joille omaa ääntä ei suoda.

80 000 osallistujaa ei ole vain vaikuttava yleisömäärä. Se on 80 000 syytä tarkastella kriittisesti sitä, millaista valtaa uskonnollinen liike käyttää ja keitä sen normit rajoittavat. Uskonnollisten suurjuhlien käsittelyssä median pitäisi siirtyä tapahtumajournalismista valtajournalismiin. Keskeinen kysymys ei ole vain se, kuinka moni saapuu paikalle. Keskeinen kysymys on, millaista valtaa paikalle kokoontunut yhteisö käyttää – ja minkälaista hintaa tuosta yhteisön käyttämästä vallasta kyseisen yhteisön jäsenet pannaan maksamaan.